

Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum ile Akademik Güdülenme ve Akademik Öz Yeterlik Arasındaki İlişki: Öğretmen Adayları Üzerine Bir İnceleme

Mustafa Özgenel¹, Ayşenur Deniz²

¹Istanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Küçükçekmece, İstanbul

²Fatih Sultam Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul

ORCID: M. Özgenel (0000-0002-7276-4865), A. Deniz (0000-0002-8550-6398)

Özet

Bu çalışmanın amacı, eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile akademik öz yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışma, ilişkisel tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 akademik yılında İstanbul'da seçilen bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Evren, örneklem seçilecek kadar büyük olmadığından, evrenin tamamı örneklem olarak alınmıştır. Araştırma kapsamında 259 eğitim fakültesi öğrencisine ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, "Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açısı Tutum Ölçeği", "Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği" ve "Akademik Güdülenme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizi sürecinde, bağımsız gruplar t-testi, Pearson korelasyon analizi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve regresyon analizi tekniklerinden faydalanılmıştır. Araştırma bulgularına göre eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları "çok düşük" düzeyde iken, akademik özyeterlikleri ve akademik güdülenmeleri düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik öz yeterlikleri ile mesleki tutumları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde; akademik yeterlikleri ile akademik güdülenme düzeyleri arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde; mesleki tutumları ile akademik güdülenme düzeyleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin cinsiyet, gelir durumu, yetiştiği yer ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumlarının okumuş oldukları bölüme; akademik güdülenme düzeylerinin ise hayatlarından memnun olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Tutum, Akademik Güdülenme, Akademik Öz Yeterlik

The Relationship between Attitude Towards the Teaching Profession and Academic Motivation and Academic Self-Efficacy: A Investigation on Teacher Candidates

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between the attitudes of the students studying at the faculty of education towards the teaching profession and their academic self-efficacy and academic motivation levels. The study was carried out according to the relational survey model. The sample of the study consists of education faculty students studying at a foundation university selected in Istanbul in the 2018-2019 academic year. Since the population is not large enough to choose a sample, the entire population was taken as a sample. 259 education faculty students were reached within the scope of the research. Personal Information Form, "Attitude Scale towards Teaching Profession", "Academic Self-Efficacy Scale" and "Academic Motivation Scale" were used as data collection tools in the study. During the data analysis process, independent group t-test, Pearson correlation analysis, one-way analysis of variance (ANOVA) and regression analysis techniques were used. According to the findings of the research, it was determined that while the attitudes of the education faculty students towards the teaching profession were "very low", their academic self-efficacy and academic motivation were "low". It has been determined that there is a positive and moderate relationship between students' academic self-efficacy and professional attitudes, a positive and high level between their academic competencies and their academic motivation levels, a positive and medium-level significant relationship between professional attitudes and academic motivation levels. It was observed that the students' professional attitude, academic motivation and academic self-efficacy levels did not differ significantly according to the variables of gender, income level, place of education and grade level. Students' professional attitudes to the department they studied; academic motivation levels showed a significant difference according to their satisfaction with their lives.

Keywords: Professional Attitude, Academic Motivation, Academic Self-Efficacy

*Yazışma Adresi / Address for Correspondence:
M. Ozgenel, Email: mustafa.ozgenel@izu.edu.tr

Geliş Tarihi / Received Date: 07.10.2020
Kabul Tarihi / Accepted Date: 04.12.2020

Doi: 10.26701/uad.806826

1. GİRİŞ

Eğitim, hayatımızın her alanında büyük boşlukları dolduran, zihinsel ve ruhsal doygunluğumuzu karşılayan, olmazsa olmaz dediğimiz bir sistemdir. Eğitim hem bireysel ihtiyaçlarımızı karşılamak hem de topluma ya-

*Bu çalışma, Ayşenur Deniz'in Doç. Dr. Mustafa Özgenel danışmanlığından yürütülen yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Çalışmanın bir bölümü, FSM Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

rar sağlamak için gerekli tüm değerleri içermektedir. Bu sebeple, toplumları oluşturan en önemli unsurlardan biri, şüphesiz ki etkin bir şekilde işleyen eğitim sistemidir (Gürbüz & Kışoğlu, 2007). Eğitim sisteminin etkin olarak işleyebilmesi de tamamen nitelikli bir öğretmenin yetişmesine bağlıdır. Öğretmen yetiştiren kurumların başında gelen eğitim fakülteleri; nitelikli ve donanımlı, alan bilgisine hâkim, pedagojik yeterliklere sahip ve genel kültür bilgisi yüksek öğretmenlerin yetiştirilmesini amaçlamıştır (Demir & Arı, 2013; Doğan & Çoban, 2009).

Ülkemizde son yıllarda öğretmen yetiştirme ve öğretmen niteliği, çözülmeyi bekleyen bir problem haline gelmiştir. Öğretmenlik mesleğine ilişkin becerilerin kazanıldığı eğitim fakülteleri, mesleki açıdan yeterli bireylerin yetişmesinde oldukça önemlidir. Bir öğretmen adayı ne kadar donanımlı yetişmişse, aynı düzeyde performans sergileyerek başarı basamaklarını hızla tırmanacaktır (Çapri & Çelikkaleli, 2008). Çağımızın değişikliklerine ayak uydurmak söz konusu olduğunda öğretmenlerimizin bu sürece aktif olarak katılması, nitelikli bir şekilde donanmış olmaları beklenmektedir (Gökçe & Sezer, 2012). Eğitim fakültelerinde yetişen öğretmen adaylarının nitelikli olmalarının yanısıra mesleğe karşı tutumlarının da olumlu olması beklenmektedir (Gürbüz & Kışoğlu, 2007). Tutum kavramı, bireyin kendine veya çevresine herhangi bir toplumsal olaya veya nesneye karşı bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tepki eğilimleridir (Akkaya, 2009). Bir başka deyişle tutum; “*Yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duyuşsal ve zihinsel hazırlık durumudur.*” (Göloğlu Demir & Gelişli, 2018). Öğretmenlerin zamanla edinmiş oldukları deneyimleri ve davranışları, mesleklerine karşı bir takım farklı anlamlar yüklemelerine sebep olur. Bu davranışların mesleğe yansımalarıyla da mesleki tutum ortaya çıkmaktadır.

Mesleki tutum, bir mesleğin idealleri doğrultusunda o mesleği yapmaya yönelik oluşan duygu ve düşüncelerin tümüdür (Koyuncu Şahin, 2015). Öğretmenlerin mesleki tutumları; mesleğini sevmelerine, bağlı olmalarına, mesleklerinin gerekli ve önemli olduğu bilincine varmalarıyla ilgilidir. Bir öğretmen mesleğinin gerekliliklerinin ne derecede farkındaysa, tutumunun da o derece olumlu olması beklenmektedir (Nalçacı & Sökmen, 2016). Mesleki tutumun bir tamamlayıcısı olan öz yeterlik kavramı Bandura (1977) tarafından şu şekilde tanımlanmaktadır: “*Öz yeterlik, bireyin, belirlenen amaçlara erişmek için, eylemleri gerçekleştirme ve düzenleme yeterliklerine ilişkin kişisel yargıdır. Birey bu yargılarıyla; öz yeterlik düzeyini, onun genellenabilirliğini, etkinliklerdeki ve koşullardaki gücünü değerlendirmeye çalışır.*” (Akt., Oğuz, 2009).

Sosyal Bilişsel Kuram gereği, bir bireye ait öz yeterlik algısının dört ana kaynağı bulunmaktadır. Bunlar; “*a) doğ-*

rudan yaşantılar, b) dolaylı yaşantılar, c) sözel ikna d) duyuşsal durum” olarak sıralanır (Aşkar & Umay, 2001; Oğuz, 2009). Öz yeterlik, öğrencilerin beklentileri, motivasyon düzeyleri, kazanımları, aktiviteleri ve akademik öğrenmelerini kontrol etmede oldukça önemlidir. Öz yeterlik, bir kişinin beceriyi yapabilmesi değil, yapabileceğine olan inancını ifade etmektedir (Ekici, 2012). Öz yeterliğin mesleğe yansımaları durumunda, akademik öz yeterlik kavramı ortaya çıkmaktadır.

Akademik öz yeterlik, bir öğrencinin akademik bir işin başarıyla üstesinden gelebileceğine yönelik varolan inancını ifade eder (Chun & Choi, 2005’ten akt. Akbay & Gizir, 2010). Öz yeterlik inancı yüksek olan öğretmen adaylarının, akademik işlerde daha iyi beceri göstermesi beklenmektedir. Akademik öz yeterliğin özellikleri Zimmerman tarafından şu şekilde sıralanmaktadır (i) Öz yeterlik bireyin bir işi yapabilme yeteneği hakkındaki yargılarını içermektedir. (ii) Yeterlik inancının farklı alanlarla da bağlantısı vardır. Bu nedenle, Matematik ve İngilizceye ait öz yeterlik inançları birbirlerinden farklıdır. (iii) Öz yeterlik ölçümleri duruma bağlıdır. Öğrencinin öz yeterlik inanç düzeyi, ait olduğu sınıfa göre farklılık gösterebilir. (iv) Öz yeterlik ölçümleri kişinin performansına bağlı olarak ölçülmelidir (Akt. Ekici, 2005). Akademik öz yeterlik, akademik başarının en önemli boyutlardan birini oluşturmaktadır. Akademik öz yeterlik bireylerin performansıyla ilişkilidir ve buna bağlı olarak da, öğrencinin zihinsel ve bilişselüstü strateji kullanımını ve öz düzenleme sürecini etkilemektedir (Oğuz, 2009). Öğrencilerin eğitim öğretim sürecinin tamamına aktif olarak katılmaları, onların güdülenmiş olduklarını göstermektedir (Şahin & Çakar, 2011). Öğrencilerin güdülenme yönelimleri aynı zamanda onların öz yeterlik düzeyleri üzerinde de etkisini göstermektedir. Yüksek düzeyde öz yeterlik özelliklerine sahip bireyler öğrenmeyi amaç edinir ve bu hususta kendilerini sürekli olarak motive etmektedirler.

Güdülenme, kişinin davranış ve beklentilerinin bütünüdür (Büyükoztürk, Akgün, Özkahveci, & Demirel, 2004). Motivasyon sözcüğü ile aynı anlamda kullanılan güdülenme, insan davranışlarının belirlenmesine sebep olan içsel dürtü şeklinde tanımlanabilir (Terzi, Ünal ve Gürbüz, 2012). Ayrıca güdülenme, başarı için gerekli enerji miktarını da belirlemektedir. Öğrencinin başarı eğilimi, eğitime olan ilgisine, merakına, edindiği amaçlara dayanır. Öğrencide gelişen tüm bu süreç onun güdülenme düzeyini ortaya koymaktadır (Aktaş, 2017). Öğrencilerin veya öğretmen adaylarının öğrenme-öğretme sürecinde kendini etkileyebilmesi akademik güdülenme olarak ifade edilebilir (Şeker, 2016). Akademik anlamda başarılı olabilmek için akademik konuların merak uyandırıcı ve ilgi çekici özellikte olması gerekmektedir. Bu sayede öğrenme koşullarından biri olan güdülenme gerçekleşmiş olur (Aktaş, 2017). Akademik güdülenme, “*akademik işler için gerekli enerjinin üretilmesi*” olarak tanımlanmıştır (Bozanoğlu, 2004). Öğrencinin akademik süreci için ge-

rekli temel etkinliklere ait güdülenme düzeyi oldukça yeterli olmalıdır (Bozanoğlu, 2005). Bireyin güdülenmişlik düzeyi arttıkça, akademik başarısına olan katkısı da artar. Aynı doğrultuda akademik güdü eksikliği yaşayan bireylerde ise başarının düştüğü görülür (Colengelo, 1997'dan akt. Demir & Arı, 2013).

İlgili literatür tarandığında mesleki tutum (Akkaya, 2009; Aslan & Köksal Aksoy, 2006; Başbay, Ünver & Tümen, 2009; Bulut, 2009; Çakır, 2005; Çakır, Kan & Sünbül, 2006; Çapa & Çil, 2000; Çapri & Çelikkaleli, 2008; Çetinkaya, 2009; Çiçek Sağlam, 2008; Dadandı, Kalyon & Yazıcı, 2016; Demir Bağatır, 2008; Doğan & Çoban, 2009; Demirtaş, Cömert & Özer, 2011; Durmuşoğlu, Yanık & Akkoyunlu, 2009; Erdem, Gezer & Çokadar, 2005; Gürbüz & Kışoğlu, 2007; Gökçe & Sezer, 2012; Nakip & Özcan, 2016; Nalçacı & Sökmen, 2016; Oğuz & Topkaya, 2008; Oral, 2004; Pehlivan, 2008; Şahin & Şahin, 2017; Tanel, Şengören & Tanel, 2007; Tanrıoğan, 1997; Taşgın, 2015; Tezci & Terzi, 2007; Üstün, Erkan & Akman, 2004; Üstüner, Demirtaş & Cömert, 2009; Yüksel, 2004) akademik öz yeterlik (Akbaş & Çelikkaleli, 2006; Akçaoğlu, 2016; Alemdağ, Öncü & Yılmaz, 2014; Altunçekiç, Yalman & Koray, 2005; Aydın, 2014; Bong, 1999; Donmuş, Akpunar & Eroğlu, 2017; Demiral Yılmaz, 2010; Ekici, 2005; Ekici, 2008; Ekici, 2012; Fettahlıoğlu & Ekici, 2011; Gürbüzöğlü Yalmancı & Aydın, 2010; Kabaran, Altıntaş & Kabaran, 2016; Koç & Arslan, 2017; Korucu & Çınar, 2017; Kula & Taşdemir, 2014; Küçük Kılıç & Öncü, 2014; Oğuz, 2009; Özsüer, İnal, Uyanık & Ergün, 2011; Palavan & Açar, 2015; Pekel, 2016; Sabancı & Uslu, 2016; Satıcı, 2013; Şahin, Taşkın & Hacıömeroğlu, 2010; Tabancalı & Çelik, 2013; Taşgın, 2015; Uslu, 2018; Ülper & Bağcı, 2005; Yağcı & Aksoy, 2015; Yenilmez, 2016; Yenice, 2012; Yılmaz, Gürçay & Ekici, 2007) ve akademik güdülenme (Akbaş, 2009; Akbaş & Gizir, 2010; Aktaş, 2017; Alemdağ, Öncü & Yılmaz, 2014; Arıoğlu, 2009; Aydın, 2010; Aydoğan & Baş, 2016; Bozanoğlu, 2004; Bitlisli, Dinç, Çetinceli & Kaygısız, 2013; Demir & Arı, 2013; Ergene, 2011; Eymur & Geban, 2011; Kağan, 2009; Kapıkıran & Özgüngör, 2009; Kaya & Kaya, 2014; Nartgün & Çakır, 2014; Ömür & Nartgün, 2013; Özgül & Diker, 2017; Saracaloğlu, 2008; Saracaloğlu, Kumral & Kanmaz, 2009; Şahin & Çakar, 2011; Şeker, 2016; Terzi, Uyangör & Dülker, 2017; Terzi, Ünal & Gürbüz, 2011; Ünal, 2013) kavramlarının farklı değişkenlerle incelendiği görülmektedir. Bu üç kavramı birlikte ele alan araştırmaların sınırlı sayıda olması sebebiyle, araştırmanın problem cümlesi "*Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?*" olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın amacı, eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin/öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum, akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını

incelemektir. Çalışmada mesleki tutum değişkeni üzerinden hareketle, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik algıları ele alınmıştır. Öğretmen adaylarının, öğrenme-öğretme sürecinde aktif rol almaları, akademik başarılarını belli bir seviyenin üzerine çıkarmaları beklenmektedir. Bir öğretmen adayının, mesleğini yapmaya hazır olup olmadığı, başta mesleki tutum olmak üzere farklı değişkenlerin de ele alınarak incelenmesiyle anlaşılabilir. Buna bağlı olarak araştırmada öğretmen adaylarının mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri incelenmiştir. Mesleki tutum değişkeni ele alındığında, öğretmen adaylarının mesleğe bakışını her yönüyle ele almak gerekir. Örneğin mesleğine karşı olumsuz bir tutum sergileyen bir öğretmenin aynı zamanda o mesleği başarıyla yaptığı söylenemez. Akademik güdülenme eksikliği yaşayan bir öğretmenin veya bir öğretmen adayının güdülenme düzeyi ne kadar düşükse meslekteki başarısı da negatif yönde olacaktır. Akademik öz-yeterlik düzeyi düşük olan bireyler hem olumlu yönde bir tutum sergileyemeyecek hem de akademik anlamda güdülenme eksikliği yaşayacaklardır. Araştırmaya ait yukarıda bahsi geçen genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri nelerdir?
- Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri nedir?
- Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri cinsiyetlerine, gelir durumlarına, yetiştikleri yere, sınıf düzeylerine, bölümlerine ve hayatından memnun olma düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, akademik güdülenme düzeylerini yordamakta mıdır?
- Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, akademik öz yeterlik düzeylerini yordamakta mıdır?
- Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenmeleri, akademik öz yeterlik düzeylerini yordamakta mıdır?
- Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik güdülenmeleri birlikte, akademik öz yeterlik düzeylerini yordamakta mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve bu üç değişkenin öğrencilerin demografik özelliklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amaçlandığından nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel araştırma; *“İki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin değişkenlere müdahale etmeksizin incelenen araştırmalardır.”* (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2018).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, İstanbul’da 2018-2019 akademik yılında bir vakıf üniversitesindeki eğitim fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Evren, örneklem seçilecek kadar büyük olmadığından evrenin tamamı örneklem olarak alınmıştır. Üniversitenin 2018-2019 akademik yılında eğitim fakültesinde 4. sınıfa ait öğrenci bulunmadığından toplam öğrenci sayısı 380 olup, 350 öğrenciye ulaşılmıştır. Ancak katılım gönüllülük esaslı olduğundan, 320 öğrenci çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. 320 öğrenciden toplanan verilerden eksik veya hatalı olanlar analiz dışı bırakılmış ve analize 259 öğrenci dâhil edilmiştir. Araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerinin demografik bilgilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik bilgileri frekans ve yüzde değerleri

	Gruplar	f	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	187	72,2
	Erkek	72	27,8
	Toplam	259	100,0
Sınıf seviyesi	1. Sınıf	97	37,5
	2. Sınıf	76	29,3
	3. Sınıf	86	33,2
	Toplam	259	100,0
Bölüm	Rehberlik ve Psik. Danışmanlık	81	31,3
	Türkçe Öğretmenliği	80	30,9
	Okul Öncesi Öğretmenliği	98	37,8
	Toplam	259	100,0
Gelir Durumu	Orta	195	75,3
	İyi	64	24,7
	Toplam	259	100,0
Yetiştigi Yer	İlçe	61	23,6
	İl	198	76,4
	Toplam	259	100,0
Hayatından Memnun Olma Durumu	Memnun Değilim	10	3,9
	Kısmen Memnunum	128	49,4
	Tamamen Memnunum	121	46,7
	Toplam	259	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin 187’si (%72,2) kadın, 72’si (%27,8) erkektir. Sınıf düzeylerine göre 97’si (%37,5) 1. sınıf, 76’sı (%29,3) 2. sınıf, 86’sı (%33,2) 3. sınıf öğrencisidir. Bölüme göre 81’i

(%31,3) Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, 80’i (%30,9) Türkçe Öğretmenliği, 98’i (%37,8) Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencisidir. Gelir durumuna göre 195’i (%75,3) orta düzeyde ve 64’ü (%24,7) iyi düzeydedir. Öğrencilerin 61’i (%23,6) ilçede, 198’i (%76,4) ilde yetişmiştir. Öğrencilerin 10’u (%3,9) hayatlarından memnun değil iken, 128’i (%49,4) kısmen memnun ve 121’i (%46,7) tamamen memnundur.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, *“Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açısı Tutum Ölçeği”*, *“Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği”* ve *“Akademik Güdülenme Ölçeği”* kullanılmıştır.

Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açısı Tutum Ölçeği, Tanel, Şengören ve Tanel (2007) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 5’li Likert tipinde olup, 3 faktör ve 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte en yüksek 85 ve en düşük 17 puan alınmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0,87 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada ölçeğin güvenirlik katsayısı .833 olarak hesaplanmıştır.

Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği, Owen ve Froman (1988) tarafından geliştirilmiş ve Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçek, 33 madde 5’li Likert tipinde hazırlanmış ve 3 boyuttan (*sosyal statü boyutu, bilişsel uygulamalar boyutu ve teknik beceriler*) oluşmaktadır. Ancak tek boyutta kullanılabilme özelliğine de sahiptir. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısı 0,86 olarak bulunmuştur (Ekici, 2012). Bu araştırmada ise ölçeğin güvenirlik katsayısı .902 olarak hesaplanmıştır.

Akademik Güdülenme Ölçeği, Bozanoğlu (2004) tarafından 5’li Likert olarak geliştirilmiştir. Ölçek, 3 faktörlü (*Kendini Aşma, Bilgiyi kullanma ve Keşif*) ve 20 maddeden oluşmaktadır. 4 numaralı madde tersten hesaplanır. Ölçek tek faktör olarak kullanıma daha uygun olup, istendiği takdirde 3 faktör olarak da kullanılabilir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısı 0,88 olarak bulunmuştur (Bozanoğlu, 2004). Bu araştırmada ölçeğin güvenirlik katsayısı .868 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Ölçeklerin uygulanmasında gönüllülük esaslı dikkate alınmış olup, ölçeklerin içtenlik ve samimiyetle cevaplanması sağlanmaya çalışılmıştır. Ölçek sonuçlarının gizli kalarak, kimseyle paylaşılmayacağı bilgisi örneklem grubu ile paylaşılmıştır. Ölçeklerin uygulama esnasında maddelerin içten, doğru ve samimi bir şekilde cevaplanabilmesi adına, zaman sınırlaması yapılmamıştır. Ölçekler, bizzat araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Veriler analiz edilmeden önce betimsel değerler incelenmiş ve bu değerlere göre hangi analizlerin yapılacağına karar verilmiştir.

Tablo 2. Normallik testi sonuçları

Değişkenler	N	X	ss	Skewness	Kurtosis
				Değer	Değer
Mesleki Tutum	259	1.59	.46	.911	.162
Akademik Öz Yeterlik	259	2.58	.54	-.220	-.507
Akademik Güdülenme	259	2.31	.55	.049	-.420

Tablo 2’de görüldüğü üzere normallik testi sonucuna göre basıklık (Skewness) ve çarpıklık (Kurtosis) değerlerinin $-/+1$ değerler arasında olduğu görülmektedir. Basıklık ve çarpıklık değerleri $-/+1$ içinde kaldığında dağılımın normal olduğu kabul edilir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Bu sebeple araştırmadan elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş ve parametrik testlerin yapılmasına karar verilmiştir. Veriler, SPSS paket programı yardımıyla bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) (gruplar arasında farklılık olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden LSD testi), korelasyon analizi ve regresyon analizleri yapılarak çözümlenmiştir. Analiz sonuçlarında anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak alınmıştır. Bu araştırmanın bağımsız değişkeni tutum, bağımlı değişkenleri ise güdülenme ve öz yeterlik düzeyleri olarak belirlenmiştir. 5’li likert ölçeklerin aritmetik ortalamaları değerlendirilirken referans aralıkları dikkate alınmıştır. Bu referans aralıkları: 1.00 – 1.79 çok düşük düzeyde; 1.80 – 2.59 düşük düzeyde; 2.60 – 3.39 orta düzeyde 3.40 – 4.19 yüksek düzeyde; 4.20 – 5.00 çok yüksek düzeydedir.

3. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde verilerin analizi ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu bağlamda sırasıyla, araştırmanın alt amaçlarına ilişkin bulgular ele alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri açık uçlu soru olarak sorulmuş ve bu nedenlerin frekans değerleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerinin frekans değerleri

Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedeni	Frekans	%
Çocukluk hayali olması	78	30%
Mesleğe olan sevgisi ve saygısı	41	16%
Paylaşmayı ve öğretmeyi sevme	34	13%
Çocukları sevme	28	11%
Mecbur olma ve yanlış tercih yapma	24	9%
Ülke için donanımlı öğrenciler yetiştirme	20	8%
Dünyayı değiştirme isteği	19	7%
Öğretmenlik yapmayacak	7	3%
Aile fertlerinden birinin öğretmen olması	4	2%
Okuduğu üniversiteyi beğenmesi	3	1%
Köy çocuklarına eğitim verme	1	0%
Toplam	259	100%

Tablo 3 incelendiğinde; demografik bilgi formu yardımıyla toplanan bilgilerde, araştırmaya katılan öğretmen

adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri 11 başlık altında gruplandırılmıştır. Frekans değerlerine bakıldığında öğrencilerin 78’i (%30) öğretmenlik mesleğini çocukluktan beri hayal ettiği, 41’i (%16) öğretmenlik mesleğini sevdiği, 34’ü (%13) paylaşmayı ve öğretmeyi sevdiği, 28’i (%11) çocukları sevdiği, 24’ü (%9) mecbur olduğu veya yanlış tercih yaptığı, 20’si (%8) Ülke için donanımlı öğrenciler yetiştirmek, 19’u (%7) dünyayı değiştirmek isteği, 7’si (%3) eğitim fakültesinde okuyor olsa bile öğretmenlik yapmayacağı, 4’ü (%2) aile fertlerinden birinin öğretmen olduğu ve 2’si (%1) şuan okuduğu üniversiteyi beğendiği için öğretmenlik mesleğini seçmiştir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme, akademik öz yeterliklerinin ortalamaları ve standart sapma değerleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme, akademik öz yeterliklerinin ortalamaları ve standart sapmaları

Değişkenler	n	$\bar{X}$	ss	Değerlendirme
Mesleki Tutum	259	1.59	0.46	Çok Düşük
Akademik Öz Yeterlik	259	2.58	0.54	Düşük
Akademik Güdülenme	259	2.31	0.55	Düşük

Tablo 4 incelendiğinde 5’li likert tipte uygulanan ölçeklere göre, öğrencilerin mesleki tutumları “çok düşük”, akademik öz yeterlikleri ve akademik güdülenmelerinin “düşük” düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t-testi		
					t	sd	p
Mesleki Tutum	Kadın	187	1.59	0.44	0.46	257	.963
	Erkek	72	1.59	0.49			
Akademik Güdülenme	Kadın	187	2.38	0.55	107	257	.915
	Erkek	72	2.38	0.55			
Akademik Öz Yeterlik	Kadın	187	2.61	0.54	1.79	257	.075
	Erkek	72	2.48	0.55			

* $p < 0.05$

Tablo 5 incelendiğinde, eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin gelir durumu değişkeni açısından bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri, öğrencilerin gelir durumu değişkeni ba-

kımından anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$)

Tablo 6. Mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin gelir durumu değişkeni açısından bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Değişkenler	Gelir Durumu	n	$\bar{X}$	ss	t-testi		
					t	sd	p
Mesleki Tutum	Orta	195	1.61	.45	1.07	257	.282
	İyi	64	1.54	.46			
Akademik Güdülenme	Orta	195	2.38	.55	-0.95	257	.924
	İyi	64	2.39	.55			
Akademik Öz Yeterlik	Orta	195	2.61	.54	1.85	257	.065
	İyi	64	2.47	.54			

* $p<0.05$

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin yetiştiği yer değişkeni açısından bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin yetiştiği yer değişkeni açısından bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Değişkenler	Yetiştigi Yer	n	$\bar{X}$	ss	t-testi		
					t	sd	p
Mesleki Tutum	İlçe	61	1.54	.47	-0.977	257	.995
	İl	198	1.61	.45			
Akademik Güdülenme	İlçe	61	2.38	.52	.006	257	.852
	İl	198	2.38	.55			
Akademik Öz Yeterlik	İlçe	61	2.57	.43	-0.099	257	.921
	İl	198	2.58	.57			

* $p<0.05$

Tablo 7 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri öğrencilerin yetiştiği yer değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin sınıf düzeyi açısından tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin sınıf düzeyi açısından tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

	Sınıf	n	$\bar{X}$	ss	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Tutum	1.Sınıf	97	1.59	.45	G. Arası	.418	2	.209	.984	.375
	2.Sınıf	76	1.65	.47	G. İçi	54.39	256	.212		
	3.Sınıf	86	1.54	.45	Toplam	54.81	258			
	Top.	259	1.59	.46						
Güdülenme	1.Sınıf	97	2.35	.54	G. Arası	.939	2	.469	11.55	.213
	2.Sınıf	76	2.47	.56	G. İçi	77.33	256	.302		
	3.Sınıf	86	2.33	.53	Toplam	78.72	258			
	Top.	259	2.38	.55						
Öz-Yeterlik	1.Sınıf	97	2.57	.54	G. Arası	1.252	2	.626	22.11	.123
	2.Sınıf	76	2.67	.51	G. İçi	75.81	256	.296		
	3.Sınıf	89	2.50	.57	Toplam	77.06	258			
	Top.	259	2.58	.54						

(* $p<0.05$)

Tablo 8 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlikleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin bölüm değişkeni açısından tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik puan ortalamalarının okudukları bölümlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumları okudukları bölümlere göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır ($p<.05$). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünde okuyan öğrencilerin mesleki tutum düzeylerinin, Türkçe Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0.05$). Öğrencilerin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri ise okudukları bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin hayattan memnun olma durumu açısından tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri hayattan memnuniyet durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme puan ortalamaları ile hayattan memnuniyet durumları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır ($p<.05$). Hayattan memnun olmayan öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Öğrencilerin mesleki tutum ve akademik öz yeterlik puan ortalamaları ile hayattan memnun olma durumları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik tutumları ile akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizi Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 9. Mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin bölüm değişkeni açısından tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

	Bölüm	n	$\bar{X}$	ss	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark
Tutum	A-RPD	81	1.81	.49	G. Arası	5.806	2	2.90	15.16	.000	A>B A>C
	B-Tr. Ö.	80	1.50	.38	G. İçi	49.00	256	.191			
	C-OÖÖ	98	1.48	.43	Toplam	54.81	258				
	Toplam	259	1.59	.46							
Güdülenme	A-RPD	81	2.44	.51	G. Arası	.493	2	.246	.810	.446	---
	B-Tr. Ö	80	2.37	.59	G. İçi	77.78	256	.304			
	C-OÖÖ	98	2.34	.53	Toplam	78.27	258				
	Toplam	259	2.38	.55							
Öz Yeterlik	A-RPD	81	2.66	.56	G. Arası	1.225	2	.612	2.067	.129	---
	B-Tr. Öğr.	80	2.49	.57	G. İçi	75.84	256	.296			
	C-OÖÖ	98	2.57	.49	Toplam	77.06	258				
	Toplam	259	2.58	.54							

*p<0.05, **Tr. Ö.**: Türkçe Öğretmenliği; **OÖÖ**: Okul Öncesi Öğretmenliği; **RPD**: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Tablo 10. Mesleki tutum, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin hayattından memnun olma durumu açısından tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

	Hayattından Memnun Olma	n	$\bar{X}$	ss	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark
Tutum	A-Mem D.	10	1.64	.58	G. Arası	1.09	2	.545	2.59	.076	---
	B-Kıs. Mem.	128	1.65	.44	G. İçi	53.72	256	.210			
	C-Tam Mem.	121	1.52	.46	Toplam	54.81	258				
	Toplam	259	1.59	.46							
Güdülenme	A-Mem D.	10	2.74	.65	G. Arası	2.660	2	1.33	4.50	.012	A> BA>C
	B-Kıs. Mem.	128	2.44	.55	G. İçi	75.61	256	.295			
	C-Tam. Mem.	121	2.29	.51	Toplam	78.27	258				
	Toplam	259	2.38	.55							
Öz Yeterlik	A-Mem D.	10	2.72	.49	G. Arası	1.363	2	.681	2.30	.102	---
	B-Kıs. Mem.	128	2.64	.58	G. İçi	75.70	256	.296			
	C-Tam. Mem.	121	2.50	.49	Toplam	77.064	258				
	Toplam	259	2.58	.54							

*p<0.05, **Mem D.:** Memnun Değil; **Kıs. Mem.:** Kismen Memnun; **Tam Mem.:** Tamamen Memnun

Tablo 11. Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumları, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasındaki korelasyon analizi sonuçları

Değişkenler	Akademik Öz Yeterlik	Mesleki Tutum	Akademik Güdülenme	
Akademik Öz Yeterlik	r	1		
	p			
	n	259		
Mesleki Tutum	r	.324**	1	
	p	.000		
	n	259	259	
Akademik Güdülenme	r	.639**	.313**	1
	p	.000	.000	
	n	259	259	259

**(<math>p<0.01</math>)

Tablo 11'de görüldüğü üzere eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik tutumları ile akademik öz yeterlik ve akademik güdülenme puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda akademik öz yeterlik puanı ile mesleki tutum puanı arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir ($r=0.324$; $p<0.05$). Mesleki tutum puanı ile akademik güdülenme puanı arasında yine pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir ($r=0.313$; $p<0.05$). Akademik öz ye-

terlik puanı ile akademik güdülenme puanı arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir ($r=0.639$; $p<0.05$).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, akademik güdülenme düzeylerini yordayıp yordamadığına ilişkin elde edilen veriler Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin mesleki tutumlarının akademik güdülenme düzeylerini yordayıp yordamadığına ilişkin basit regresyon analizi sonuçları

B.sız Değişken	B.lı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p
Sabit	AG	1.719	.118		15.231	.000	.313	.098	27.837	.000
MT		.374	.071	.313	5.276	.000				

MT: Mesleki Tutum; **AG:** Akademik Güdülenme

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin mesleki tutumları, akademik güdülenme düzeylerini anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2=.098$, $F=27,837$; $p<.001$). Öğrencilerin mesleki tutum düzeyleri, akademik güdülenme düzeylerindeki toplam varyansın yaklaşık %10'unu açıklamaktadır. Başka bir ifadeyle eğitim fakültesi öğrencilerinin meslek tutumları arttıkça akademik güdülenme düzeyleri de artmaktadır.

Tablo 13. Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin akademik öz yeterlik düzeylerini yordayıp yordamadığına ilişkin basit regresyon analizi sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p
Sabit	AÖY	1.968	.116	.324	16.937	.000	.324	.105	30.113	.000
MT		.384	.070		5.488	.000				

MT: Mesleki Tutum; AÖY: Akademik Öz Yeterlik

Tablo 14. Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin akademik öz yeterlik düzeylerini yordayıp yordamadığına ilişkin basit regresyon analizi sonuçları

B.sız Değişken	B.lı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p
Sabit	AÖY	1.066	.117	.639	9.14	.000	.639	.409	177.78	.000
AG		.634	.048		13.33	.000				

AG: Akademik Güdülenme; AÖY: Akademik Öz Yeterlik

Tablo 15. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik güdülenmelerinin birlikte, akademik öz yeterlik düzeylerini yordamasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları

B.sız Değişken	B.lı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p	
Sabit	AÖY	.908	.129	.597	7.061	.000	.653	.42	94.97	.000	
MT		.163	.059		.137	2.756					.006
AG		.592	.049		.597	11.965					.000

* $p < .001$, ** $p < .01$, *** $p < .05$; MT: Mesleki Tutum; AG: Akademik Güdülenme; AÖY: Akademik Öz Yeterlik

Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, akademik öz yeterlik düzeylerini yordayıp yordamadığına ilişkin elde edilen veriler Tablo 13'de sunulmuştur.

Tablo 13 incelendiğinde mesleki tutumun, öğrencilerin akademik öz yeterliklerini anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2 = .10$; $p < .001$). Öğrencilerin mesleki tutum düzeyleri, akademik öz yeterlik düzeylerindeki toplam varyansın %10'unu açıklamaktadır. Başka bir ifadeyle öğrencilerin meslek tutumları arttıkça akademik öz yeterlikleri de artmaktadır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenmelerinin, akademik öz yeterliklerini yordayıp yordamadığına ilişkin elde edilen veriler Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14 incelendiğinde öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri, akademik öz yeterliklerini anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2 = .40$; $p < .001$). Öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri, akademik öz yeterlik düzeylerindeki toplam varyansının yaklaşık %41'ini açıklamaktadır. Başka bir ifadeyle öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri arttıkça akademik güdülenme düzeyleri de artmaktadır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik güdülenmelerinin birlikte, akademik öz yeterlik düzeylerini yordayıp yordamadığına ilişkin elde edilen veriler Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin mesleki tutumları ve akademik güdülenme düzeyleri birlikte, akademik öz yeterliklerini anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2 = .42$; $p < .001$). Öğrencilerin mesleki tutum ve akademik güdülenme düzeyleri birlikte akademik öz yeterlik düzeylerindeki toplam varyansının %42'sini açıklamaktadır. Başka bir ifadeyle öğrencilerin meslek tutumları ve

akademik güdülenme düzeyleri birlikte arttıkça akademik güdülenme düzeyleri de artmaktadır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumlarının "çok düşük" düzeyde, akademik güdülenme ve akademik öz yeterliklerinin ise "düşük" düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Şeker (2016) hazırlamış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerini incelemiştir. Öğretmen adaylarının akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik toplam puanlarının orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Nakip ve Özcan (2016) öğretmen adaylarının öz yeterlik inanç düzeyleri ile mesleki tutumlarının orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Ömür ve Nartgün (2013) çalışmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutum ile akademik güdülenme düzeylerinin orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Demirtaş, Cömert ve Özer (2011) ise hazırlamış oldukları çalışmada öğrencilerin öz yeterlik inançları ve mesleki tutumlarının düşük düzeyli olduğunu tespit etmişlerdir. Alanyazında araştırmamızın barındırdığı üç değişkenin birden kullanıldığı bir çalışmaya rastlanılmadığından, daha çok değişkenlerin ikiye olarak kullanıldığı çalışmalar referans alınmıştır. Fakat alanyazın incelendiğinde, ilgili alt amaca ait sonucun diğer çalışmalarla da benzerlik gösterdiği görülmüştür. Bu bağlamda genel olarak öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının çok düşük düzeyde, akademik güdülenme ve akademik öz yeterliklerinin ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitim kalitesinden memnun olmamaları, sosyal-kültürel alanların azlığı, güdülenmeyi artıracak uygulamaların bulunmaması gibi faktörlerin öğrencileri etkileyebileceği düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının öğret-

menlik mesleğini seçme nedenleri 11 başlık altında gruplandırılmıştır. Öğrencilerin 78'i öğretmenlik mesleğini çocukluktan beri hayal ettiği, 41'i öğretmenlik mesleğini sevdiği için, 34'ü paylaşmayı ve öğretmeyi sevdiği ve 28'i de çocukları sevdiği için öğretmenlik mesleğini seçmiştir. Boz ve Boz (2008) hazırlamış oldukları çalışmada, öğretmen adaylarının %32'si öğretmenlik mesleğini seçme nedeni olarak "öğretmeyi sevme" cevabını verdiğini tespit etmişlerdir. Nayır ve Taneri (2013) hazırlamış olduğu çalışmada, öğretmen adayların öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerini cinsiyete göre incelemiş ve adayların en çok "çocukları sevme, öğretmeyi sevme" cevaplarını verdiğini tespit etmişlerdir. Araştırmamızın birinci alt amacında yer alan nedenler arasında "paylaşmayı ve öğretmeyi sevme, çocukları sevme" cevaplarının frekans değeri yüksek olduğundan ilgili çalışmanın araştırmamızla örtüştüğü görülmektedir. Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri araştırmalara göre farklılık gösterse de bazı nedenlerin ortak olduğu sonucuna varılmıştır. Meslek seçimi, bireylerin hayatında en önemli kararını vermeleriyle gerçekleştiğinden; bireysel özelliklerin, ilgi, istek gibi duyguların etkili olduğunu öne sürebiliriz.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ancak, Üstüner, Demirtaş ve Cömert (2009) öğretmen adaylarının mesleki tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Alanyazında farklı çalışmalara da rastlanmıştır. Bulut (2009) hazırlamış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Bu sonuç araştırmamızı destekler niteliktedir. Öğretmenliğe ilişkin tutumların öğrencilerin kadın veya erkek olmalarına göre herhangi bir değişkenlik göstermediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumları gelir durumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Yani öğrencilerin gelir durumunun iyi veya orta düzeyde olması, mesleki tutumlarını etkilememektedir. Bu durumun öğrencilerin Vakıf Üniversitesi'nde öğrenim görüyor olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmüştür. Ancak alanyazında mesleki tutum ile gelir düzeyi değişkenini inceleyen herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuca göre eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumları ile yetişmiş olduğu yer değişkeni arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Akkaya (2009) tarafından hazırlanan çalışmada araştırmamızla benzer bir sonuca ulaşmış ve öğretmen adaylarının mesleki tutumları ile yetiştiği yer arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Öğretmen adaylarının mesleki tutum düzeylerini il, ilçe, köy veya kasabada yetişmiş olmaları etkilememektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumları ile sınıf düzeyleri

arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Çiçek Sağlam (2008) ise hazırlamış olduğu çalışmasında öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiğini tespit ederken, Tanrıoğen (1997), Terzi ve Tezci (2007) hazırlamış oldukları çalışmalarda eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumları ile sınıf düzeyi arasında anlamlı farklılık bulunmadığını tespit etmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının mesleki tutumları ile okumuş oldukları bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Bu farklılık Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünde okuyan öğrencilerin lehinedir. Türkçe Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilere göre Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünde okuyan öğrencilerin mesleki tutum düzeyleri daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bulut (2009) hazırlamış olduğu çalışmasında öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının anabilim dalına (bölümüne) göre anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmiştir. Bu sonuçlardan hareketle öğretmen adaylarının okumuş olduğu bölüm ile mesleki tutum düzeyleri arasında olumlu bir ilişki olduğundan söz etmek mümkündür. Adayların okumuş olduğu bölüm mesleki tutum düzeylerini etkilemekte ve onların mesleğe karşı olumlu veya olumsuz tutum sergilemelerine sebep olmaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının mesleki tutumları ile hayattan memnun olma düzeyleri arasında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Adayların hayattan memnuniyet düzeyleri mesleki tutum düzeylerini etkilememektedir. Alanyazında iki değişkeni içeren bir çalışmaya ise rastlanılmamıştır. Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının henüz öğrenci olmaları sebebiyle hayatlarından memnun olma düzeylerini etkilemediği düşünülmektedir. Akademik sürecin sonunda mesleğe başlayan adayların, mesleki tutum düzeylerinin hayat şartlarına etki edeceği, hem mesleği icra etmenin vermiş olduğu hazzını hem de maddi koşulları iyileştirmenin mutluluğunu yaşayacakları düşünülmektedir.

Araştırmaya ait bir diğer değişken olan akademik güdülenme ile ilgili ulaşılan sonuçlara göre ise öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Terzi, Ünal ve Gürbüz (2011) tarafından hazırlanan çalışmada öğrencilerin cinsiyetlerine göre akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır. Şahin ve Çakar (2011) tarafından hazırlanan çalışmada öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerine göre cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin akademik güdülenme düzeyleri açısından belirleyici bir faktör olmadığı sonucuna varılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri ile gelir

durumları arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bu durumun, öğrencilerin Vakıf Üniversitesi'nde öğrenim görüyor olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmüştür. Aktaş (2017) tarafından hazırlanan çalışmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin güdülenme düzeyleri ile ekonomik durumları arasında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Ekonomik durumunu iyi düzeyde olan öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri ile yetiştiği yer değişkeni arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bitlisli ve arkadaşları (2013) tarafından hazırlanan çalışmada, öğrencilerin beş faktörlü kişilik özellikleri ile akademik güdülenme düzeyleri geldiği yer değişkenine göre incelenmiş fakat herhangi bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Alanyazında iki değişkeni bir arada inceleyen farklı bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Sonuçlardan hareketle öğrencilerin büyük veya küçük yerleşim birimlerinde yetişmeleri, akademik güdülenme düzeylerini etkilememektedir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Arıoğlu (2009) tarafından hazırlanan çalışmada İngilizce öğretmen adaylarının akademik motivasyonlarını incelenmiş, 1. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 2. ve 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre akademik motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Terzi, Ünal ve Gürbüz (2011) tarafından hazırlanan çalışmada 4. sınıf öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin 2. Sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmamızda sınıf düzeylerine ait herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Bunun sebebi ise örneklem grubuna ait 4. sınıfta öğrenim gören öğrenci bulunmaması olarak düşünülmektedir.

Analiz sonuçlarına göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri ile okudukları bölüm arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Şahin ve Çakar (2011) tarafından hazırlanan çalışmada ise farklı anabilim dallarına devam eden öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Demir ve Arı (2013) tarafından hazırlanan çalışmada adayların akademik güdülenme düzeylerinin anabilim dalına göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin Sınıf Öğretmenliği bölümü adaylarının akademik güdülenme düzeylerinin diğer anabilim dallarında öğrenim gören adaylara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak çalışmamızda öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri ile okumuş olduğu bölüm arasında herhangi bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bu durumun sebebi olarak, öğrencilerin okumuş oldukları bölümden memnun olmadıkları, bu sebeple kendilerini güdüleyecek faktörlerin bulunmadığı düşünülmektedir.

Elde edilen sonuçlar, öğretmen adaylarının akademik güdülenmeleri ile hayattan memnun olma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir. Hayatından memnun olmayan öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin, hayatından memnun olan veya kısmen memnun olan öğrencilere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuca göre, hayat standartlarından veya yaşam koşullarından memnun olmayan öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine sahip olmaları ile birlikte hayat şartlarını belli bir düzene oturtma isteği olarak düşünülmüştür.

Araştırmaya ait bir diğer değişken olan akademik öz yeterlik ile ilgili ulaşılan sonuçlara göre ise eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Alanyazında hem bu sonucu destekler nitelikte hem de farklı sonuçların bulunduğu çalışmalar yer almaktadır. Satıcı (2013) ve Durdukoca (2010) tarafından hazırlanan çalışmalarda üniversite öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı ve bu farklılığın erkek öğrencilerin lehine durumda olduğu tespit edilmiştir. Özsüer ve arkadaşları (2010) ve Gürbüzoğlu Yalman ve Aydın (2010) tarafından hazırlanmış olan çalışmalarda ise üniversite öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeyleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Elde edilen bu sonuç araştırmamızı destekler niteliktedir. Alanyazında farklı sonuçlara ait çalışmalar bulunsa da araştırma sonuçlarımıza göre öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerinin belirlenmesinde cinsiyet değişkeninin etkili olmadığı sonucuna varılmıştır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeyleri ile gelir durumu ve yetiştiği yer değişkeni arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Satıcı (2013) tarafından hazırlanan çalışmada öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeyleri ile ailelerin gelir durumu ve yaşadıkları yer değişkeni incelenmiş ve gelir durumu iyi olan öğrencilerin öz yeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit edilmiştir. Araştırmamızda ise bu durumun tersi olarak, öğrencilerin gelir düzeyi ile akademik öz yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Yani öğrencilerin maddi durumları akademik öz yeterlik düzeylerinin artmasına ve düşmesine etki etmemektedir. Aynı çalışmada, öğrencilerin uzun süre yaşadığı yer değişkenine göre akademik öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin il veya ilçede yetişme durumlarının akademik öz yeterlik düzeylerini etkilemediği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin gelişmiş bir şehirde veya küçük bir ilçede yetişmesi eğitim hayatını etkileyen belirleyici bir etken olmadığı söylenebilir.

Bulgulara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Şeker (2016) tarafından hazırlanan çalışmada öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı fark

göstermediği tespit edilmiştir. Palavan ve Açar (2015) tarafından hazırlanan çalışmada öğretmen adaylarının akademik öz yeterlikleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri ile belirlenen sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Örnek olarak verilen bu çalışmalar araştırmamızla benzer sonuçlar göstermektedir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri akademik öz yeterlik düzeylerinin artmasında veya azalmasına etki eden bir faktör olmamıştır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeyleri ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılığa rastlanmadığı tespit edilmiştir. Yenilmez (2016) tarafından hazırlanan çalışmada öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve matematik öğretimine yönelik öz yeterlikleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Elde edilen sonuçlara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin okumuş olduğu bölümler ile akademik öz yeterlik düzeyleri arasında herhangi bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Bölüm değişkeni, öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerinin yükselmesine veya azalmasına etki etmemektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının akademik öz yeterlikleri ile hayattan memnun olma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Akademik güdülenmenin aksine, öğrencilerin hayatlarından memnun olma, memnun olma veya kısmen memnun olmaları akademik öz yeterlik düzeylerini etkilememektedir. Alanyazında ilgili iki değişkeni inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Öğretmen adaylarının henüz öğrenci olmaları sebebiyle akademik öz yeterlik düzeylerinin yeterli olmadığı ve bu sebeple bu faktörün hayatların memnun olma düzeylerini etkilemediği düşünülmektedir. Eğitim öğretim sürecini tamamlayarak mesleğe adım atan adayların öz yeterlik düzeylerinin gelişeceği ve buna bağlı olarak hayatlarından memnun olma veya olmama düzeylerinin etkileneceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin mesleki tutumları ile akademik öz yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda akademik öz yeterlik puanı ile mesleki tutum puanı arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Özcan (2016) hazırlamış olduğu çalışmasında, araştırmamızla paralel olarak öğretmen adaylarının öz yeterlik inanç düzeyleri ile mesleki tutumlarını incelemiş ve iki değişken arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Nakip ve Özcan (2016) öğretmen adaylarının öz yeterlik düzeyleri ile mesleki tutumları arasında orta düzeyde pozitif anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Demirtaş, Cömert ve Özer (2011) hazırlamış olduğu çalışmasında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile öz yeterlik inançları arasında orta düzeye yakın pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Örnek olarak

gösterilen araştırmalara ait sonuçlar, araştırma sonuçlarımızla benzerlik göstermektedir. Öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik ve mesleki tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak öğretmen adaylarının akademik öz yeterlikleri arttıkça, mesleki tutumları da artmaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, mesleki tutum puanı ile akademik güdülenme puanı arasında yine pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Ömür ve Nartgün (2013) hazırlamış olduğu çalışmasında, eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumları ile akademik güdülenme düzeyleri arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Aynı çalışmada yine eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve akademik güdülenme düzeyleri ile öz yeterlik boyutu arasında düşük düzeyli anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Akademik öz yeterlik puanı ile akademik güdülenme puanı arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Akbay ve Gizir (2010) üniversite öğrencilerinin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Alemdağ, Öncü ve Yılmaz (2014) öğretmen adaylarının akademik motivasyon ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir. Şeker (2016) hazırlamış olduğu çalışmasında öğretmen adaylarının akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Yukarıda bahsedilen bu sonuçlar çalışmamızla yakın veya benzer özellikler göstermektedir. Ayrıca bu sonuçlar öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının, akademik öz yeterlik ve akademik güdülenme düzeylerini de aynı yönde etkileyeceğini ve geliştireceğini göstermektedir. Öğretmen adaylarının mesleki tutumları ne kadar olumlu olursa, akademik güdülenme düzeyleri de doğru orantılı olarak artacaktır. Yine aynı sonuca benzer olarak öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ne kadar olumlu olursa, mesleğe karşı olan öz yeterlik düzeyleri de artacak ve gelişecektir. Mesleki veya akademik olarak olumsuz tutum sergilemek yine doğru orantılı olarak hem güdülenme hem de öz yeterlik düzeyini olumsuz yönde etkileyebilir.

Bulgulara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının, akademik güdülenme düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir. Ömür ve Nartgün (2013) hazırlamış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının mesleki tutum ve güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiş, öğrencilerin güdülenme düzeylerinin mesleğe yönelik tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuçlardan hareketle, eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki tutumlarının olumlu olması akademik olarak olumlu bir şekilde güdülenmelerini sağlamaktadır. Bunun

sonucunda yüksek akademik güdülenme düzeyime sahip öğretmen adaylarının, akademik anlamda daha başarılı olabilecekleri sonucuna varılabilir. Ayrıca mesleğe karşı olumsuz bir tutum sergileyen öğretmenin de akademik olarak güdülenme düzeyi düşük olmaktadır. Bu durumun sonucunda da öğretmen adaylarının başarısız bir akademik süreç geçireceği söz konusu olabilir

Araştırmaya ilişkin elde edilen bulgulara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının akademik öz yeterlik düzeylerini anlamlı şekilde yordadığı sonucuna varılmıştır. Yenice ve Tunç (2017) hazırlamış oldukları çalışmada pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile mesleki öz yeterlik düzeylerini incelemişler ve iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğuna rastlamışlardır. Bu sonuca göre pedagojik formasyon eğitimi alan adayların mesleki tutum puanları arttıkça mesleki öz yeterlik düzeylerinin arttığı gözlemlenmektedir. Öğretmen adaylarının mesleki tutum düzeylerinin yüksek olması durumunda akademik öz yeterlik düzeylerinin de artacağı söylenebilir. Ekici, Çıbık ve Fettahlıoğlu (2014) hazırlamış oldukları çalışmada biyoloji bölümü öğrencilerinin biyoloji öz yeterlik inançlarının mesleğe yönelik tutumlarının yordayıcısı olup olmadığını incelemişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin biyoloji öz yeterlik inançlarının mesleki tutumlarını pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir. Demirtaş, Cömert ve Özer (2011) hazırlamış oldukları çalışmada öğrencilerin öz yeterlik inançları mesleki tutumları arasında pozitif yönde düşük düzeyli anlamlı ilişki olduğu sonucuna varmışlardır. Nakip ve Özcan (2016) hazırlamış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının öz yeterlik inanç düzeyleri ile mesleki tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Elde edilen bu bulgular ile öğrencilerin öz yeterlik düzeylerini geliştiren etkinliklerin, mesleki tutum düzeylerini de geliştireceği aynı zamanda mesleki tutumu geliştirmeye yönelik çalışmaların da öz yeterlik inançlarını geliştireceği sonucuna varılmıştır. Başka bir deyişle iki farklı değişkenin de birbirini anlamlı düzeyde etkilediği görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında öğretmenlik mesleğini seçen öğrencilerin mesleğe karşı olumlu tutum sergilemesi, mesleğe yönelik gönüllük ve bağlılık göstermesi ile ilişkilendirilebilir. Öğrencilerin mesleğe karşı olumlu tutum sergilemesi ve yüksek düzeyde akademik öz yeterlik göstermesi okuldaki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin niteliğini de arttırabilir ve mesleğin daha başarılı bir şekilde icra edilmesini sağlayabilir

Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenmelerinin akademik öz yeterliklerini anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna varılmıştır. Akbay ve Gizir (2010) hazırlamış oldukları çalışmada akademik öz yeterlik ve akademik güdülenme düzeylerini akademik erteleme davranışının yordayıcısı olarak ele almışlardır. Araştırmaya göre öğrencilerin akademik öz yeterlik ve akademik güdülenme

düzeyleri arttıkça akademik erteleme davranışlarında bir azalma olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın değişkenleri arasındaki korelasyona bakıldığında ise akademik öz yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Öğrencilerin akademik öz yeterlikleri arttıkça, akademik görev ve sorumluluklara yönelik güdülenmelerinin de daha yüksek olacağı sonucuna varılabilir. Aktaş (2017) hazırlamış olduğu çalışmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerini incelemiş ve iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Araştırma sonucuna göre İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri arttıkça akademik öz yeterlik düzeylerinin de arttığı söylenebilmektedir. Akbay (2009) ise öğrencilerin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasında yüksek düzeyde anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Öğrencilerin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin birbirlerini anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna varılmıştır. Şeker (2016) öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik ve akademik güdülenme düzeylerini incelemiş ve akademik öz yeterlik düzeylerinin akademik güdülenmeyi açıkladığı sonucunu tespit etmiştir. Buna göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin, akademik öz yeterlik düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir. Bu iki değişkenin birbiriyle bağlantılı olduğu söylenebilir. Öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri arttıkça, yani derslere karşı yüksek düzeyde olumlu bir güdülenme sergilendikçe, akademik sürece karşı yeterlik düzeyinin de artacağı söylenebilir. Aynı zamanda öğrencilerin akademik görev ve sorumluluklara karşı kendilerini olumlu düzeyde yeterli görmeleri, akademik başarı beklentisi içinde olmalarını ve yüksek düzeyde başarı güdülenmesine sahip olmalarını sağlayacağı söylenebilir.

Araştırmaya ilişkin elde edilen bulgulara göre eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ile akademik güdülenmeleri birlikte, akademik öz yeterliklerini anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna varılmıştır. Ömür ve Nartgün (2013) öğrencilerin güdülenme düzeylerinin mesleğe yönelik tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna varmıştır. Araştırmamızla benzer özellik gösteren bu durum öğrencilerin tutumları ile güdülenmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ve birbirlerini etkiledikleri sonucunu ortaya koymaktadır. Yenice ve Tunç (2017) pedagojik formasyon eğitimi alan adayların mesleki tutum puanları arttıkça mesleki öz yeterlik düzeylerinin de arttığı sonucuna varmıştır. Ekici, Çıbık ve Fettahlıoğlu (2014) öğrencilerin biyoloji öz yeterlik inançlarının, mesleki tutumlarını pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna varmıştır. Nakip ve Özcan (2016) öğrencilerin öz yeterlik düzeylerini geliştiren etkinliklerin, mesleki tutum düzeylerini de geliştireceği aynı zamanda mesleki tutumu geliştirmeye yönelik çalışmaların da öz yeterlik inançlarını geliştireceği sonucuna varılmıştır. Başka bir deyişle iki farklı değişkenin de birbirini anlamlı

düzeyde etkilediği görülmektedir. Örnek olarak gösterilen çalışmalar ışığında araştırmamıza ait sonuçlarda da eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının, akademik öz yeterlik düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir. Mesleki tutum değişkeninin öğretmen adaylarının hem akademik güdülenme düzeylerini hem de akademik öz yeterlik düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Mesleğe yönelik tutumun olumlu olması halinde, akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri de etkilenecek artış gösterecektir diyebiliriz.

Aktaş (2017) İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir. İlahiyat fakültesi öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri arttıkça akademik öz yeterlik düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Akbay (2009) öğrencilerin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasında yüksek düzeyde anlamlı ve ilişki olduğunu tespit etmiştir. Öğrencilerin akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeylerinin birbirlerini anlamlı bir şekilde yordadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Şeker (2016) öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeylerinin akademik güdülenmelerini açıkladığı sonucuna varmıştır. Bahsedilen çalışmalarla benzer olarak araştırmamızdan elde ettiğimiz bulgulara göre öğretmen adaylarının akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik düzeyleri, birbirlerini anlamlı düzeyde yordamaktadır. Başka bir deyişle öğrencilerin güdülenme düzeyleri arttıkça öz yeterlik düzeyleri de artmakta olup; güdülenme düzeyleri azaldıkça öz yeterlik düzeyleri de azalmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ve akademik güdülenme düzeyleri birlikte, akademik öz yeterlik düzeylerini yordamaktadır. Bu durumun, akademik başarıyı da beraberinde getireceği yorumu yapılabilir. Olumlu yönde sergilenen mesleki tutum, hem güdülenmeyi artıracak hem de öz yeterlik düzeyinin yükselmesini sağlayacaktır. Aynı zamanda akademik güdülenme düzeyi yüksek olan öğrencilerin öz yeterlik düzeyleri de yükselecek, bu durumun sonucunda da akademik anlamda başarılı öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine hazırlanacağı söylenebilir. Öğretmen adaylarının mesleğe karşı olumlu tutum sergilemeleri sonucunda, akademik güdülenme düzeyleri ve akademik öz yeterlik düzeyleri doğru orantılı olarak artmaktadır. Başka bir deyişle öğrencilerin mesleğe karşı olumlu tutuma sahip olması akademik süreç içerisinde hem kendisini yüksek düzeyde güdüleyeceği, hem de derslerde veya sınavlarda yüksek düzeyde öz yeterlik göstereceği söylenebilir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğe karşı daha olumlu tutum sergilemeleri, yüksek düzeyde akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik sergileyebilmeleri adına, anabilim dalında görevli eğitimciler tarafından mesleki destek eğitimleri verilebilir. Okul rehberlik servisleri

üniversite tercihlerinde öğrencilere meslekleri tanıtıcı etkinlikler düzenleyebilir. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin düşük düzeyde mesleki tutum sergiledikleri görülmektedir. Bu sebeple öğrencilerin mesleki tutum düzeylerinin niçin düşük düzeyde olduğuna yönelik araştırmalar yapılabilir.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Etik Kurulundan 02/05/2019 tarihli ve 2019/04 numaralı kararı ile araştırma izni alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, A., & Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz-yeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akbaş, S. E. (2009). *Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Akademik güdülenme, akademik özyeterlik ve akademik yüklenme stillerinin rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Akbaş, S., & Gizir, C. (2010). Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Akademik güdülenme, akademik özyeterlik ve akademik yüklenme stillerinin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-72.
- Akçaoğlu, M. Ö. (2016). Teacher candidates' learning strategies and academic self-efficacy levels: Is there a relation between the two? *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5(3), 48-66.
- Akkaya, N. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (25), 35-42.
- Aktaş, H. (2017). Akademik güdülenme ile akademik özyeterlik arasındaki ilişki: ilahiyat fakültesi öğrencileri üzerine ampirik bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 1376-1398.
- Alemdağ, C., Öncü, E., & Yılmaz, A. (2014). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon ve akademik öz yeterlikleri. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 25(1), 23-35.
- Altunçekiç, A., Yaman, S., & Koray, Ö. (2005). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine bir araştırma (Kastamonu ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(39), 93-102.
- Aroğlu, S. (2009). Academic motivations of pre-service english language teachers. *Hacettepe University Journal of Education*, 36, 12-19.
- Aslan, D., & Köksal Aksoy, A. (2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 51-60.
- Aşkar, P., & Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-8.
- Aydın, F. (2010). *Akademik başarının yordayıcısı olarak akademik güdülenme, öz-yeterlilik ve sınav kaygısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler

- Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, S. (2014). Öğretmen adaylarının başarı amaç yönelimleri ve akademik öz-yeterliklerinin yapısal eşitlik modeliyle incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 221-230.
- Aydoğan, H., & Baş, M. (2016). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine güdülenmelerinin incelenmesi. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 2(3), 112-124.
- Başbay, M., Ünver, G., & Bümen, N. (2009). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 345-366.
- Bitlisli, F., Dinç, M., Çetinceli, E., & Kaygısız, Ü. (2013). Beş Faktör kişilik özellikleri ile akademik güdülenme ilişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2) 459-480.
- Bong, M. (1999). Personal factors affecting the generality of academic self-efficacy judgments: gender, ethnicity, and relative expertise. *The Journal of Experimental Education*, 67(4), 315-331.
- Boz, Y., & Boz, N. (2008). Kimya ve matematik öğretmen adaylarının öğretmen olma nedenleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 137-144.
- Bozanoğlu, İ. (2004). Akademik güdülenme ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliği, güvenilirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 83-98.
- Bozanoğlu, İ. (2005). Bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grup rehberliğinin güdülenme, benlik saygısı, başarı ve sınav kaygısı düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1), 17-42.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (114),13-24.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö., Özkahveci, Ö., & Demirel, F. (2004). Güdülenme ve öğrenme stratejileri ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2), 207-239.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır, Ö. (2005). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İngilizce öğretmenliği lisans programı ve eğitim fakülteleri İngilizce öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ve mesleki yeterlik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 27-42.
- Çakır, Ö., Kan, A., & Sünbül, Ö. (2006). Öğretmenlik meslek bilgisi ve tezsiz yüksek lisans programlarının tutum ve öz-yeterlik açısından değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 36-47.
- Çapa, Y., & Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- Çapri, B., & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(9), 33-53.
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 298-305.
- Çiçek Sağlam, A. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dadandı, İ., Kalyon, A., & Yazıcı, H. (2016). Eğitim fakültesinde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları, kaygı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumları. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 253-269.
- Demir Bağatır, R. (2008). *Drama öğretim yönteminin resim iş bölümü öğrencilerinin mesleki tutum ve başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Demir, M., & Arı, E. (2013). Öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(3), 265-279.
- Demiral Yılmaz, N. (2010). *Tıp öğrencilerinin öğrenme iklimi algılarının akademik öz yeterlik, hekimlik mesleğine yönelik tutum ve akademik başarı açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir .
- Demirtaş, H., Cömert, M., & Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Education and Science*, 36(159), 96-111.
- Doğan, T., & Çoban, A. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Donmuş, V., Akpunar, B., & Eroğlu, M. (2017). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik ve mesleki kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 1-13.
- Durmuşoğlu, M. C., Yanık, C., & Akkoyunlu, B. (2009). Türk ve Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (36), 76-86.
- Ekici, G. (2005). Biyoloji öz-yeterlik ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 85-94.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (35), 98-110.
- Ekici, G. (2012). Akademik öz-yeterlik ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 174-185.
- Ekici, G. (2014). Biyoloji öz yeterlik inancı ile öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu yordama gücü. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 23-41.
- Erdem, A. R., Çokadar, H., & Gezer, K. (2005). Ortaöğretim Fen-Matematik ve Sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tu-

- tumları. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*(1), 471-477.
- Ergene, T. (2011). Lise öğrencilerinin sınav kaygısı, çalışma alışkanlıkları, başarı güdüsü ve akademik performans düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 320-330.
- Eymur, G., & Geban, Ö. (2011). Kimya öğretmeni adaylarının motivasyon ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 246-255.
- Fettahlıoğlu, P., & Ekici, G. (2011). Affect of teacher candidates' academic self-efficacy beliefs on their motivations towards sciences. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 2808-2812.
- Durdukoca, Ş. F. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 69-77.
- Gökçe, F., & Sezer, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 1-23.
- Göloğlu Demir, C., & Gelişi, Y. (2018). Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleki görevlerine yönelik ders dışı zaman kullanımları arasındaki ilişki. *Kastamonu Education Journal*, 26(2), 487-497.
- Gürbüz, H., & Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 71-83.
- Gürbüzözü Yalmanlı, S., & Aydın, S. (2014). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik algılarının incelenmesi. *Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 21-27.
- Kabaran, H., Altıntaş, S., & Göçen Kabaran, G. (2016). Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inançları ile akademik öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-11.
- Kağan, M. (2009). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışını açıklayan değişkenlerin belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 113-128.
- Kapıkıran, Ş., & Özgüngör, S. (2009). Ergenlerin sosyal destek düzeylerinin akademik başarı ve güdülenme düzeyi ile ilişkileri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16(1), 21-30.
- Kaya, S., & Kaya, Ç. (2014). Öğretmen adaylarının akademik ertelemelerinin yordayıcısı olarak akademik motivasyonları ve baş etme stratejileri. *Journal of Teacher Education and Educators*, 3(1), 7-24.
- Koç, C., & Arslan, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin akademik öz yeterlik algıları ve okuma stratejileri bilişüstü farkındalıkları. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 745-778.
- Korucu, A. T., & Çınar, D. (2017). Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik öz-yeterlik durumlarının incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 73-101.
- Koyuncu Şahin, M. (2015). *Okul öncesi öğretmenlerinin öz güvenleri ve mesleki tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Kula, S., & Taşdemir, M. (2014). Evaluation of pre-service teachers' academic self-efficacy levels in terms of some certain variables. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 141, 686-690.
- Küçük Kılıç, S., & Öncü, E. (2014). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bilişötesi öğrenme stratejileri ve akademik öz-yeterlikleri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 13-22.
- Nakip, C., & Özcan, G. (2016). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 783-795.
- Nalçacı, A., & Sökmen, Y. (2016). Öğretmen adaylarının mesleği tercih nedenleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 717-727.
- Nartgün, Ş., & Çakır, M. (2014). Lise öğrencilerinin akademik başarılarının akademik güdülenme ve akademik erteleme eğilimleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 379-391.
- Nayır, K., & Taneri, P. (2013). Karatekin Üniversitesi pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-12.
- Oğuz, A. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları. *VIII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* (s. 15-28). Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Oğuz, A., & Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin öğretmen öz yeterlik inançları ile öğretmenliğe ilişkin tutumları. *Akademik Bakış*, 14(1), 23-36.
- Oral, B. (2004). Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15(4), 88-98.
- Ömür, Y. E., & Nartgün, Ş. S. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri arasındaki ilişki. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 2(2), 41-55.
- Özgül, F., & Diker, G. (2017). Lisansüstü eğitim adaylarının akademik öz-yeterlik ve güdülenmelerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi (Cumhuriyet Üniversitesi örneği). *Journal of Human Sciences*, 14(2), 2129-2139.
- Özsüer, S., İnal, G., Uyanık, Ö., & Ergün, M. (2011). Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 113-125.
- Palavan, Ö., & Açar, D. (2015). Aday sınıf öğretmenlerinin akademik öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 14-27.
- Pehlivan, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Pekel, A. (2016). *Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin akademik öz-yeterlikleri ve üniversite yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Sabancı, O., & Uslu, S. (2016). The analysis of pre-service social studies teachers' academic Self-Efficacy. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 6(4), 413-446.

- Saracaloğlu, A. S. (2008). Lisansüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri, araştırma kaygıları ve tutumları ile araştırma yeterlikleri arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 179-208.
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O., & Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikleri, kaygıları ve akademik güdülenme düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 38-54.
- Satıcı, S. A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin akademik öz yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Şahin Taşkın, Ç., & Hacıömeroğlu, G. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının özyeterlik inançları: nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 21-40.
- Şahin Taşkın, Ç., & Hacıömeroğlu, G. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejileri ve akademik güdülenme düzeylerinin akademik başarılarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 519-540.
- Şahin, C., & Şahin, S. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma düzeyleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(2), 224-238.
- Şeker, S. S. (2016). Müzik eğitimi bölümü öğretmen adaylarının akademik güdülenme ve akademik öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1465-1484.
- Tabancalı, E., & Çelik, K. (2013). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile öğretmen öz-yeterlilikleri arasındaki ilişki. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1167-1184.
- Tanel, R., Şengören, S. K., & Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 1-9.
- Tanrıoğen, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 55-67.
- Taşgın, A. (2015). *Klinik uygulamaların öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme süreci becerilerine, öz yeterliklerine ve mesleki tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Terzi, A. R., Uyangör, N., & Dülker, A. P. (2017). Akademik güdülenme ve akademik erteleme ilişkisi: formasyon öğretmen adayları üzerine bir araştırma. *Route Educational and Social Science Journal*, 4(7), 52-62.
- Terzi, A., & Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*(52), 593-614.
- Terzi, M., Ünal, M., & Gürbüz, M. (2012). İlköğretim Matematik öğretmen adaylarının matematiğe yönelik akademik güdülenme düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 51-60.
- Uslu, T. (2018). *Üniversite öğrencilerinin liderlik, akademik özyeterlik ve okula yabancılaşma algıları (Erzincan Üniversitesi örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Ülper, H., & Bağcı, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 2(7), 1115-1131.
- Ünal, M. (2013). *Lise öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin bazı değişkenler açısından yordanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Üstün, E., Erkan, S., & Akman, B. (2004). Türkiye'de okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Kızgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 129-136.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., & Cömert, M. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi örneği). *Eğitim ve Bilim*, 34(151), 140-155.
- Yağcı, U., & Aksoy, V. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik özyeterlikleriyle öğretmenlik özyeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (33), 89-104.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 36-58.
- Yenice, N., & Alpak Tunç, G. (2017). Pedagojik Formasyon programına katılan öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumları ile mesleki öz yeterliklerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*(35), 144-155.
- Yenilmez, K. (2016). Öğretmen Adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 324-332.
- Yılmaz, M., Gürçay, D., & Ekici, G. (2007). Akademik Özyeterlik Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 253-259.
- Yüksel, S. (2004). Tezsiz yüksek lisans programının öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına etkisi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 355-379.